

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 2017 р. №

Київ

Про затвердження Загальних критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 950

Відповідно до абзацу першого частини другої статті 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та з метою приведення актів Кабінету Міністрів України у відповідність до законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити Загальні критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, що додаються.

2. Внести до Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 950 (Офіційний вісник України, 2007 р., № 54, ст. 2180; 2011 р., № 88, ст. 3189; 2013., № 9, ст. 343; 2014 р., № 74, ст. 2104; 2016 р., № 9, ст. 415, № 8, ст. 721, № 21, ст. 829; 2017 р., № 12, ст. 340), що додаються.

3. Ця постанова набирає чинності з дня набрання чинності Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» в цілому.

Прем'єр-міністр України

В. ГРОЙСМАН

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ **оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання**

Розділ 1. Загальні положення

1. Ці загальні критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання (далі – державна допомога), (далі – Загальні критерії), яка надається для цілей, передбачених частиною першою статті 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон), застосовуються Уповноваженим органом з питань державної допомоги (далі – Уповноважений орган) для прийняття рішення про визнання допустимою державної допомоги відповідно до частини четвертої статті 6 Закону та статей 262 та 267 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), ратифікованої Законом України «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони».

2. У цих Загальних критеріях терміни вживаються в такому значенні:

1) Галузева державна допомога – державна допомога для підтримки, таких видів господарської діяльності, зокрема:

- а) виробництво аудіовізуальних творів;
- б) послуги з надання ширококутного доступу до мережі Інтернет;
- в) теле- і радіомовлення;
- г) вугледобування;
- д) виробництво, передача та розподіл електроенергії (невідшкодовувані витрати);
- е) послуги поштового зв'язку;
- є) виробництво сталі;
- ж) фінансові послуги;
- з) транспортні послуги;

2) Горизонтальна державна допомога – це допомога, яка надається для таких цілей:

- а) забезпечення розвитку регіонів;
- б) підтримки малого та середнього підприємництва;
- в) сприяння професійній підготовці працівників;
- г) сприяння працевлаштуванню окремих категорій працівників та створення нових робочих місць;
- д) відновлення платоспроможності та реструктуризація суб'єктів господарювання;
- е) захисту навколишнього природного середовища;
- є) підтримку наукових досліджень, технічного розвитку та інноваційної діяльності;

3) дозволені витрати – витрати, які вважаються прийнятними і найбільш тісно пов'язані з проектом або діяльністю, для якої надається або має надаватись державна допомога;

4) інвестиційна державна допомога - державна допомога, яка надається з метою, зокрема, створення нових робочих місць; створення, придбання, будівництва, реконструкції, модернізації тощо основних фондів, нематеріальних активів, корпоративних прав, акцій тощо для покриття поточних витрат суб'єктів господарювання;

5) інтенсивність державної допомоги – обсяг державної допомоги, виражений у відсотках від дозволених витрат;

6) матеріальні активи – основні засоби та оборотні активи, які мають матеріальну форму, і не є коштами, цінними паперами, деривативами і нематеріальними активами;

7) нематеріальні активи — це право власності на результати інтелектуальної діяльності, у тому числі промислової власності, а також інші аналогічні права, визнані об'єктом права власності (інтелектуальної власності), право користування майном та майновими правами установленому законодавством порядку, у тому числі набуті в устанавленому законодавством порядку права користування природними ресурсами, майном та майновими правами;

8) операційна державна допомога – державна допомога, яка надається з метою покриття частини поточних витрат суб'єкта господарювання (наприклад, на виплату заробітної плати, орендної плати), за виключенням витрат, які враховуються при визначенні обсягів державної допомоги для забезпечення здійснення початкових інвестицій і створення нових робочих місць;

9) основні засоби — активи або капітальні інвестиції, необхідні для започаткування та ведення підприємницької діяльності та можуть

використовуватись безпосередньо у виробництві товарів, виконанні робіт чи наданні послуг з можливістю багаторазового використання;

10) стартап – новостворений суб'єкт малого підприємництва;

11) створення нових робочих місць – створення робочих місць у зв'язку зі створенням нового суб'єкта господарювання або збільшення штатної чисельності працівників за умови відсутності скорочення (зменшення) у порівнянні до загальної чисельності за попередні 12 місяців (зменшення штатної чисельності працівників за останні 12 місяців вираховується із загальної кількості робочих місць протягом зазначеного періоду), і при цьому працівники з повним робочим часом, неповним робочим часом та сезонні працівники розглядаються окремо;

18) суб'єкти малого, середнього та великого підприємництва вживаються у значеннях, наведених у Критеріях оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», «Про захист економічної конкуренції».

3. При здійсненні оцінки допустимості певних категорій державної допомоги, для яких Кабінетом Міністрів України визначено окремі критерії оцінки відповідно до частини другої статті 6 Закону України, ці Загальні критерії застосовуються з урахуванням особливостей, визначених у зазначених критеріях.

4. Факт здійснення експорту суб'єктам господарювання, яким надається державна допомога, не може бути підставою для того, щоб вважати таку допомогу недопустимою у розумінні цих Загальних критеріїв.

Не допускається надання державної допомоги для підтримки видів господарської діяльності, пов'язаних із експортом продукції, яка прямо чи опосередковано призводить до зростання експорту будь-якого товару з території України чи до зменшення імпорту будь-якого товару на територію України. Зокрема, не допускається така державна допомога:

пряма державна допомога підприємству або галузі вітчизняного виробництва;

програми утримання валюти або будь-яка подібна практика, яка тягне за собою виплату премії при експорті;

внутрішні розцінки на транспортування і фрахт при експортних відвантаженнях, що надаються або встановлюються на більш вигідних умовах у порівнянні з перевезеннями на внутрішньому ринку;

надання прямо або опосередковано через урядові програми імпорتنих або вітчизняних товарів або послуг для використання у виробництві експортних товарів на умовах, більш вигідних, ніж умови надання аналогічних або безпосередньо конкуруючих товарів або послуг для виробництва товарів для внутрішнього споживання, якщо (у випадку товарів) такі умови є більш сприятливими, ніж комерційні умови, доступні для їх експортерів на світовому ринку;

повне або часткове звільнення, зменшення або відстрочка податків або відрахувань на соціальне страхування, які сплачуються чи повинні сплачуватися суб'єктами господарювання, які пов'язані з експортом;

спеціальні відрахування, прямо пов'язані з експортом або від показників експорту, які перевищують відрахування, надані щодо виробництва товарів для внутрішнього споживання, які застосовуються при розрахунку бази нарахування податків.

Розділ 2. Визначення належності до державної допомоги

1. Державна підтримка вважається державною допомогою, якщо одночасно виконуються наступні критерії:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- органи влади та/або органи місцевого самоврядування причетні до реалізації відповідної програми державної допомоги чи індивідуальної державної допомоги;
- фінансування програми державної допомоги чи індивідуальної державної допомоги здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, в тому числі у разі, коли на прийняття рішення щодо такого фінансування прямо або опосередковано впливали органи влади та місцевого самоврядування;
- переваги надаються суб'єктам господарювання для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- вибірковість застосування програми державної допомоги чи індивідуальної державної допомоги;
- вплив на конкуренцію та торгівлю.

2. Для визначення належності до державної допомоги заходів з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів Уповноважений орган здійснює оцінку відповідності таких заходів критеріям, наведеним у пункті 1 цього розділу.

3. Методика оцінки заходів з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів критеріям належності до державної допомоги встановлюється Уповноваженим органом.

4. У разі, якщо за результатами оцінки, здійсненої відповідно до цього Розділу, Уповноваженим органом прийнято рішення про визнання підтримки суб'єкта господарювання такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону, подальша оцінка такої підтримки не здійснюється.

Розділ 3. Оцінка впливу державної допомоги

§ 1. Правила поєднання та інтенсивність допомоги

1. До державної допомоги застосовуються такі загальні правила поєднання:

1.1. Під час перевірки дотримання максимально дозволених значень інтенсивності державної допомоги враховується загальний обсяг державної допомоги, наданої на відповідну діяльність, проект або відповідному суб'єкту господарювання.

1.2. Для однакових дозволених витрат застосовується найбільш сприятлива ставка державної допомоги, визначена нижче, яка відповідає максимально допустимому загальному обсягу державної допомоги, незалежно від того, чи:

- 1) державна допомога надається в рамках однієї або декількох пов'язаних програм державної допомоги та/або індивідуальної державної допомоги;
- 2) державна допомога надається центральними, регіональними місцевими органами влади чи органом адміністративно-господарського управління та контролю.

1.3. Державна допомога із дозволеними витратами, які можна обчислити, може поєднуватися з:

- 1) будь-якою іншою державною допомогою, якщо відповідні одна або декілька пов'язаних програм та/або індивідуальна державна допомога стосуються різних дозволених витрат, які можна обчислити;
- 2) будь-якою іншою державною допомогою, наданою на покриття тих самих дозволених витрат, які частково або повністю збігаються, за умови, що таке поєднання не призведе до перевищення максимального порогового значення інтенсивності державної допомоги, застосовного до такої категорії допомоги.

1.4. Державна допомога без дозволених витрат, які можна обчислити, може поєднуватися з будь-якою іншою державною допомогою без дозволених витрат, які можна обчислити, за умови, що таке поєднання не призведе до перевищення максимального порогового значення інтенсивності державної допомоги відповідної категорії.

1.5. Державна допомога не може поєднуватись з будь-якою незначною державною допомогою, наданою на покриття тих самих дозволених витрат, якщо таке поєднання призведе до перевищення порогового значення інтенсивності державної допомоги.

2. Для розрахунку інтенсивності державної допомоги і дозволених витрат використовуються показники до відрахування податків та інших зборів. Якщо державна допомога надається у формі гранту, сума такої державної допомоги виражатиметься у валовому еквіваленті гранту. Методика визначення елементів державної допомоги для різних форм надання державної допомоги описана у додатку до цих Загальних критеріїв. Державна допомога, яка виплачується кількома платежами, дисконтується до її суми на момент надання. Дозволені витрати дисконтуються до їх фактичної суми на момент надання державної допомоги. Відсоткова ставка, застосовна для цілей дисконтування, вважатиметься ставкою дисконтування, дійсною на момент надання державної допомоги. Якщо державна допомога надається у вигляді податкових пільг, дисконтування траншів державної допомоги здійснюватиметься за ставками дисконтування, застосовними станом на дати набуття чинності податковими пільгами.

§ 2. Допустимість державної допомоги

Державна допомога може бути визнана Уповноваженим органом допустимою, якщо позитивний ефект такої державної допомоги для економічних та суспільних інтересів перевищує потенційні негативні наслідки такої державної допомоги для конкуренції та за умови, що державна допомога сукупно відповідає таким критеріям:

1) державна допомога надається для чітко визначених цілей, що становлять загальний економічний та суспільний інтерес: державна допомога спрямована на досягнення цілей, визначених частиною першою статті 6 Закону.

Оцінка відповідності державної допомоги цьому критерію здійснюється відповідно до Розділу 4 цих Загальних критеріїв;

2) існує дійсна потреба у державному втручанні: надання державної допомоги повинно призводити до матеріальних поліпшень, які ринок самостійно забезпечити не в змозі, зокрема усунення проявів неефективності ринкового механізму або до вирішення проблем соціальної справедливості чи соціальної політики.

Оцінка відповідності державної допомоги цьому критерію здійснюється відповідно до Розділу 5 цих Загальних критеріїв;

3) доцільність державної допомоги: державна допомога (в тому числі її форма) має бути доцільним інструментом для вирішення питань, що становлять загальні економічні та суспільні інтереси.

Оцінка відповідності державної допомоги цьому критерію здійснюється відповідно до Розділу 6 цих Загальних критеріїв;

4) стимулюючий ефект: державна допомога повинна мати стимулюючий ефект і бути здатною змінити поведінку суб'єктів господарювання так, що вони почнуть займатися іншими видами господарської діяльності, якими б вони не змогли займатися без отримання відповідної допомоги, чи здійснювали б таку діяльність в обмеженому вигляді або в іншому регіоні.

Оцінка відповідності державної допомоги цьому критерію здійснюється відповідно до Розділу 7 цих Загальних критеріїв;

5) пропорційність державної допомоги (мінімізація державної допомоги): обсяги державної допомоги повинні бути пропорційними дійсній потребі, але бути обмежені до мінімуму, необхідного для заохочення додаткових інвестицій або діяльності отримувачів державної допомоги.

Оцінка відповідності державної допомоги цьому критерію здійснюється відповідно до Розділу 8 цих Загальних критеріїв;

б) уникнення невинуватених негативних наслідків для конкуренції: умови надання державної допомоги повинні обмежувати можливий негативний вплив державної допомоги на конкуренцію до мінімального рівня, за якого зберігається ефективність державної допомоги.

Оцінка відповідності державної допомоги цьому критерію здійснюється відповідно до Розділу 9 цих Загальних критеріїв;

7) прозорість допомоги: заінтересовані особи повинні мати легкий доступ до нормативно-правових актів, на підставі яких надається державна допомога, а також до інформації про допомогу, надану на підставі таких актів.

Оцінка відповідності державної допомоги цьому критерію здійснюється відповідно до Розділу 10 цих Загальних критеріїв.

Розділ 4. Надання державної допомоги для чітко визначених цілей

§ 3. Визначення цілей для надання державної допомоги

Загальні умови

1. Загальною метою державної допомоги є досягнення цілей, визначених частиною першою статті 6 Закону. При цьому, державна допомога має сприяти досягненню розумного, стійкого і всеосяжного зростання України.

2. Надавачі державної допомоги повинні чітко визначити проблему, яку необхідно вирішити, а також пояснити, зокрема, яким чином програма державної допомоги та/або індивідуальна державна допомога забезпечить вирішення цієї проблеми.

Додаткові умови для заходів індивідуальної державної допомоги

3. Для доведення сприяння індивідуальної державної допомоги підвищенню активності отримувача державної допомоги у тому напрямку його господарської діяльності, для розвитку якого надаватиметься державна допомога, надавачі державної допомоги, разом з іншими відповідними

кількісними або якісними показниками, можуть використовувати, зокрема такі показники:

1) підвищення активності отримувача державної допомоги у здійсненні того виду господарської діяльності отримувача, на який надається державна допомога, зокрема:

збільшення в загальних витратах на розвиток виду господарської діяльності, на який надається державна допомога (без подальшого збільшення витрат ресурсів держави чи місцевих ресурсів на допомогу отримувачу державної допомоги в порівнянні з такою ж ситуацією, але без надання державної допомоги);

збільшення кількості працівників отримувача державної допомоги, які залучені до здійснення господарської діяльності отримувача державної допомоги, на розвиток якої надається державна допомога тощо;

2) збільшення обсягу:

збільшення кількості очікуваних внаслідок надання державної допомоги результатів від ведення господарської діяльності, на яку надається державна допомога;

прискорення темпів досягнення цілей, на які надається державна допомога тощо.

Розділ 5. Необхідність державного втручання

§ 4. Аргументація необхідності

Загальні умови

1. Для здійснення оцінки ефективності державної допомоги для досягнення мети загального економічного та суспільного інтересу спочатку необхідно визначити проблему, яку слід вирішити. Державна допомога повинна застосовуватися лише у тих ситуаціях, коли допомога може призвести до поліпшення матеріального становища, якого ринок самостійно не може забезпечити.

2. Заходи державної допомоги повинні сприяти виправленню ситуації на ринку, коли ринок не в змозі забезпечити ефективне використання ресурсів ринку, тим самим сприяти ефективному функціонуванню ринків і підвищенню конкурентоспроможності. Крім того, коли ринки забезпечують ефективні результати, однак такі результати вважаються недостатніми з точки зору власного капіталу або взаємодії, державна допомога може бути використана для отримання більш бажаного, справедливого результату на ринку.

3. Державна допомога має справляти позитивний вплив на зовнішні чинники:

1) надання державної допомоги для розвитку виду господарської діяльності отримувача державної допомоги, певної галузі промисловості та/чи

регіону України та/або виробництва окремих видів товарів, як наслідок має створювати переваги для суспільства в цілому, зокрема шляхом розширення іншим суб'єктам господарювання можливостей для розробки, виробництва та реалізації інших товарів та послуг;

2) надання державної допомоги суб'єктам господарювання сприятиме розвитку, зокрема нових видів господарської діяльності та галузей економіки та/або розвитку певних регіонів України, виробництву окремих видів товарів, які є не привабливими для суб'єктів господарювання, з точки зору отримання прибутків, але потенційно є важливими для загального економічного та суспільного інтересу та/або економічної вигоди України. У цьому випадку досягнення позитивного ефекту має бути можливим лише за умови надання державної допомоги;

3) цей вид допомоги вважається допустимим для конкуренції тоді, коли позитивний ефект від наслідків надання державної допомоги отримує суспільство в цілому, а не лише отримувач державної допомоги.

Додаткові умови для індивідуальної державної допомоги:

4. При поданні Уповноваженому органу інформації про чинну державну допомогу та повідомлень про нову державну допомогу або про внесення змін до умов чинної державної допомоги надавачі державної допомоги повинні забезпечувати надання достатньої інформації про ситуації, коли ринок не в змозі забезпечити ефективне використання ресурсів ринку в цілому по Україні та/чи відповідному регіоні або конкретній ситуації, або коли ринок не в змозі забезпечити ефективне використання ресурсів, зокрема конкретна галузь економіки чи вид господарської діяльності.

5. Залежно від конкретної ситуації, коли ринок не в змозі забезпечити ефективне використання ресурсів, Уповноважений орган приймає до уваги, зокрема, наступне:

1) чи застосовуються інші політичні заходи для вирішення ситуацій, коли ринок не в змозі забезпечити ефективне використання ресурсів, зокрема впровадження певних стандартів, податків, субсидій;

2) чи існує потреба у втручанні держави: порівнюються витрати одержувача державної допомоги на впровадження певних проектів, стандартів тощо з витратами на впровадження аналогічних (схожих) проектів, стандартів тощо або відсутністю витрат основних конкурентів одержувача державної допомоги для реалізації таких проектів;

3) інформацію щодо ринку, визначену відповідно до методики, яка затверджується Уповноваженим органом: щодо суб'єктів господарювання, що діють на товарному ринку, щодо товарних та територіальних (географічних) меж ринку, бар'єрів вступу на відповідний товарний ринок та виходу з нього, часових меж ринку, обсягів товарів, які обертаються на ринку, частки суб'єктів господарювання, що діють на відповідному товарному ринку тощо.

§ 5. Додаткова інформація про необхідність державного втручання

1. Під час здійснення аналізу програм державної допомоги та/чи індивідуальної державної допомоги Уповноважений орган може прийняти до уваги висновки експертів, призначених з числа осіб, які мають необхідні знання для надання експертного висновку.

2. При поданні інформації про чинну державну допомогу та повідомлень про нову державну допомогу та/чи про внесення змін до умов чинної державної допомоги у вигляді інвестиційної або операційної державної допомоги для певних категорій (груп) суб'єктів господарювання, надавач державної допомоги повинен надати Уповноваженому органу інформацію про планову (очікувану) спеціалізацію таких суб'єктів господарювання або проектів, над реалізацією яких вони працюватимуть, існуючий потенціал та наявність аналогічних категорій (груп) суб'єктів господарювання в Україні та країнах Європейського Союзу.

Розділ 6. Доцільність програм державної допомоги та/чи індивідуальної державної допомоги

§ 6. Аргументація доцільності

Загальні умови

1. Повідомлена програма державної допомоги та/або індивідуальна державна допомога повинні бути належним (відповідним) інструментом, спрямованим на досягнення загального економічного та соціального інтересу. Програма державної допомоги та/або індивідуальна державна допомога не є допустимими для конкуренції, якщо позитивний внесок у досягнення загального економічного та соціального інтересу можна досягти за допомогою інших політичних інструментів або форм державної допомоги, які призводитимуть до меншого спотворення конкуренції.

Додаткові умови для індивідуальної державної допомоги

2. Для отримання індивідуальної державної допомоги надавачі державної допомоги мають довести переваги застосування індивідуальної державної допомоги для розвитку відповідної галузі та/чи регіону України, виробництва певного виду товару, порівняно з допомогою, що надається в рамках програми державної допомоги або з іншими видами заходів.

3. Надавач державної допомоги повинен довести, що допомога є доцільним інструментом для досягнення мети заходу щодо проблем, на вирішення яких спрямована така індивідуальна державна допомога. Для доведення доцільності державної допомоги надавач державної допомоги

наводить інформацію у вигляді чіткої суми, що покриває очікувані та додаткові витрати протягом певного періоду та яка стимулює одержувача державної допомоги здійснити певні витрати та з часом організувати свою діяльність у більш ефективний спосіб.

4. Надавач державної допомоги повинен обґрунтувати вибір форми державної допомоги та довести, що обрана ним форма надання державної допомоги є формою, яка найменше спотворюватиме конкуренцію.

Розділ 7. Стимулюючий ефект

§ 7. Загальні умови

1. Програма державної допомоги та/чи індивідуальна державна допомога можуть бути допустимим для конкуренції, якщо вони мають стимулюючий ефект. Стимулюючий ефект має місце у випадку, коли державна допомога спонукає одержувача державної допомоги до зміни його поведінки, зокрема для:

- 1) досягнення загального економічного та суспільного інтересу;
- 2) стимулювання одержувача державної допомоги до додаткової діяльності, яка сприяє розвитку його господарської діяльності з виробництва певного виду товару, та до розвитку галузей економіки та/чи регіону України, до яких одержувач державної допомоги не був би залучений без отримання державної допомоги чи здійснював таку діяльність в обмеженому обсязі.

2. Державна допомога не може спрямовуватися на покриття витрат одержувача державної допомоги в господарській діяльності, які одержувач понесе в будь-якому випадку (не залежно від надання державної допомоги), і не повинна спрямовуватися на компенсацію нормального ризику від ведення господарської діяльності.

3. Якщо на момент звернення одержувача державної допомоги за допомогою до надавача реалізацію проекту, виробництво певного виду товару та ведення господарської діяльності, для якої запитується допомога, вже розпочато, така допомога не може мати стимулюючого ефекту та не вважається допустимою для конкуренції.

4. Форма звернення щодо необхідності надання державної допомоги розробляється надавачами державної допомоги. Таке звернення може містити, зокрема:

- 1) найменування суб'єкта господарювання – одержувача державної допомоги;
- 2) розмір одержувача державної допомоги;
- 3) опис проекту, виробництва певного товару, виду господарської діяльності, для реалізації якого необхідна державна допомога (включаючи його

місце розташування і дати початку та закінчення, обсяг допомоги, необхідної для його здійснення, допустимі витрати) тощо.

У формі звернення щодо необхідності надання державної допомоги одержувачі повинні описати умови реалізації проекту, виробництва певного товару, виду господарської діяльності за умов відсутності державної допомоги (посилаючись на умовну ситуацію) або альтернативну ситуацію або проект.

5. При отриманні заповненої форми звернення щодо необхідності надання державної допомоги надавач державної допомоги проводить перевірку достовірності умовної ситуації і має підтвердити наявність необхідного стимулюючого ефекту.

§ 8. Додаткові умови для індивідуальної державної допомоги

1. Додатково до вимог, викладених у § 7 Розділу 7 цих Загальних критеріїв, при повідомленні індивідуальної державної допомоги надавачі державної допомоги повинні довести Уповноваженому органу, що державна допомога має стимулюючий ефект. Для цього надавачі державної допомоги мають подати докази того, що державна допомога матиме позитивний вплив, зокрема на:

1) рішення одержувача державної допомоги продовжувати займатися видом господарської діяльності, виробництвом певного виду товару, на які надаватиметься державна допомога, і це створить умови для покращення роботи відповідного ринку, галузі промисловості та/чи регіону України;

2) започаткування одержувачем державної допомоги додаткового виду діяльності для досягнення загального економічного та суспільного інтересу;

3) вибір інвестицій або вибір місця ведення господарської діяльності тощо.

2. Надавачі державної допомоги повинні надати не лише інформацію щодо самих наслідків надання індивідуальної державної допомоги, але й детальний опис альтернативного сценарію, який не передбачає надання такої державної допомоги (опис умовної ситуації).

3. При прийнятті рішення про надання індивідуальної допомоги, надавачі мають спиратися на актуальні і достовірні докази, зокрема офіційні управлінські документи одержувача державної допомоги, документи щодо оцінки стану кредитоспроможності одержувача державної допомоги, його бізнес-плани, експертні думки та інші документи, надані надавачем державної допомоги.

4. При здійсненні оцінки заходу державної допомоги Уповноважений орган приймає до уваги таке:

1) прогнозовані зміни: зміну поведінки одержувача державної допомоги внаслідок отримання державної допомоги, тобто чи підвищиться активність

одержувача державної допомоги у веденні господарської діяльності, на яку надаватиметься державна допомога, та/чи додаткових видів господарської діяльності, пов'язаних з нею (такі зміни мають бути добре обґрунтованими), збільшення обсягів виробництва певного виду товару та/чи виробництво додаткових видів товарів;

2) аналіз умовних ситуацій: зміна поведінки одержувача державної допомоги повинна бути визначена шляхом порівняння ситуації за умови отримання державної допомоги та з умовною ситуацією без отримання допомоги та/чи з меншим її розміром;

3) рівень прибутковості: якщо ведення господарської діяльності та/або виробництво певного виду товару, на які надаватиметься державна допомога, не буде прибутковим для одержувача державної допомоги, однак призведе до досягнення загального економічного та суспільного інтересу, така індивідуальна державна допомога може мати стимулюючий ефект;

Прибутковість ведення господарської діяльності та/або виробництва певного виду товару, на які надаватиметься державна допомога, повинна бути порівнянною з нормальними показниками прибутковості, що застосовуються одержувачем державної допомоги в інших схожих видах його господарської діяльності та/або при виробництві певного виду товару;

4) обсяг інвестицій і часові межі грошових потоків: позитивними елементами в оцінці стимулюючого ефекту будуть вважатися: здійснення інвестицій у розвиток виду господарської діяльності та/або виробництва певного виду товару, на які надаватиметься державна допомога, низький рівень виділених грошових потоків на час надання державної допомоги та істотна частка грошових потоків, які настануть у далекому майбутньому або у невизначеній формі тощо;

5) рівень ризику, що пов'язаний з веденням господарської діяльності та/або виробництвом певного виду товару, на які надаватиметься державна допомога: оцінка ризику має включати неможливість здійснення інвестиції; можливість комерційної невдачі; ризик того, що ведення господарської діяльності та/або виробництва певного виду товару, на які надаватиметься державна допомога, буде менш продуктивним, ніж очікується; ризик того, що ведення господарської діяльності та/або виробництво певного виду товару, на які надаватиметься державна допомога, підірватиме інші види господарської діяльності одержувача державної допомоги; ризик того, що вкладення інвестицій у розвиток господарської діяльності та/або виробництва певного виду товару, на які надаватиметься державна допомога, підірве фінансовий стан одержувача державної допомоги тощо.

5. Допомога не буде вважатися допустимою для конкуренції в тих випадках, коли ведення господарської діяльності та/або виробництво певного виду товару, на які планується надавати державну допомогу, можливе і без надання такої допомоги.

Розділ 8. Пропорційність державної допомоги (мінімізація державної допомоги)

1. Державна допомога вважається пропорційною, якщо сума допомоги на одного одержувача обмежена до мінімуму, необхідного для досягнення цілей, визначених частиною першою статті 6 Закону.

2. Державна допомога буде вважатися обмеженою до необхідного мінімуму, якщо обсяг цієї допомоги буде аналогічним до додаткових витрат, необхідних для досягнення поставленої цілі, за умови відсутності державної допомоги.

Додаткові витрати визначаються як різниця між економічними вигодами та витратами (включаючи інвестиційні та операційні) від ведення господарської діяльності, на яку надаватиметься державна допомога, та/або від виробництва певного виду товару та тих витрат, які понесе одержувач державної допомоги в умовній ситуації без отримання державної допомоги.

Розділ 9. Уникнення невикористаних негативних наслідків для конкуренції

§ 9. Загальні принципи

1. Допустимою для конкуренції вважається державна допомога, позитивний ефект від досягнення цілей, що становлять загальний економічний та суспільний інтерес, на які надаватиметься державна допомога, перевищує негативні наслідки для конкуренції.

2. Уповноважений орган визначає два основні потенційні спотворення конкуренції, викликані державною допомогою, а саме: спотворення товарних ринків та територіальний вплив. Обидва типи спотворення можуть привести до неефективного розподілу ресурсів держави та/чи місцевих ресурсів, відповідно до цілей державної допомоги, підриваючи показники внутрішнього ринку товару та проблем розподілу, які, в свою чергу, впливають на розподіл економічної активності на ринках та в регіонах.

§ 10. Додаткові умови для індивідуальної державної допомоги:

1. Надавачі державної допомоги мають гарантувати, що негативні наслідки, описані у § 9 Розділу 9 цих Загальних критеріїв, обмежені. Додатково, Уповноважений орган має здійснити оцінку, чи буде індивідуальна державна допомога:

- 1) підтримувати неефективні виробництва, що перешкоджатиме зростанню продуктивності галузі промисловості;
- 2) створюватиме стимули для розвитку одержувача державної допомоги;
- 3) створюватиме або посилюватиме ринкову владу або обмежувальні практики;

4) штучно змінювати торгівельні потоки або місце розташування виробника.

2. Уповноважений орган може розглядати заплановану індивідуальну державну допомогу, відмінну від повідомленої, яка прямо або опосередковано приносить користь одержувачу державної допомоги, з метою оцінки сукупного впливу державної допомоги.

Розділ 10. Прозорість

1. Надання державної допомоги повинно здійснюватися прозоро. Доступ до нормативно-правових актів, які передбачають надання державної допомоги, а також до інформації щодо надання державної допомоги, наданої відповідно до таких нормативно-правових актів, має бути відкритим.

2. Надавачі державної допомоги повинні забезпечити розміщення інформації щодо програм державної допомоги та індивідуальної державної допомоги, на офіційних сайтах надавачів в окремому розділі та містити наступне:

1) повний текст нормативно-правового акту, яким передбачено надання державної допомоги або посилання на нього;

2) інформацію про: одержувача(ів) державної допомоги; форму та обсяг державної допомоги, яка надається кожному з них, дата видачі державної допомоги, тип підприємства (мікро-, мале, середнє чи велике підприємство), регіон, в якому розміщено підприємство, галузях промисловості, в які одержувач державної допомоги веде господарську діяльність. Така інформація повинна бути опублікована після того, як рішення про надання державної допомоги було прийнято, зберігатися протягом не менше 10 років та бути загальнодоступною без обмежень.

Методика визначення елементів державної допомоги для різних форм надання державної допомоги

Форма державної допомоги	Елемент допомоги
Гранти	Загальна сума отриманих грантів.
Субсидії	Загальна сума отриманих субсидій (або сума несплачених відсотків).
Дотації	Загальна сума отриманих дотацій
Анулювання заборгованості за позиками для працюючих підприємств	Сума списаної заборгованості.
Відстрочення або розстрочення сплати податків, зборів чи інших обов'язкових платежів	Розмір відсотків, які підлягають сплаті за період відстрочення або розстрочення, розрахований на основі поточних значень і базової відсоткової ставки.
Зниження ставки податку, податкові знижки, звільнення від сплати податків і податкові пільги	Не враховуються загальні податкові кредити, а тільки пільги, встановлені для окремого підприємства або групи підприємств (зокрема, пільги для підприємств, які працевлаштовують інвалідів). Елемент державної допомоги: загальна сума звільнення від оподаткування або податкової пільги.
Зниження фінансових зобов'язань суб'єкта господарювання перед фондами загальнообов'язкового соціального страхування	Що стосується зниження фінансових зобов'язань суб'єкта господарювання перед фондами загальнообов'язкового соціального страхування, застосовується той самий принцип, що й для звільнення від сплати податків. Надання загальних пільг не вважається державною допомогою. Елемент державної допомоги: загальна розрахункова сума звільнення або пільги.
Капітальні інвестиції	Елемент державної допомоги присутній у всіх державних інвестиціях, основна мета яких не полягає в отриманні прибутку. Елемент

Конверсія боргу в участь у капіталі	державної допомоги: розрахунковий розмір вигоди для отримувача державної допомоги. Державна допомога має місце, коли держава перебуває у менш вигідному положенні порівняно з іншими кредиторами. Елемент державної допомоги: розрахунковий розмір вигоди для отримувача державної допомоги через менш вигідне положення держави.
Продаж державного майна умовах за цінами, нижче ринкових	Елемент державної допомоги: співвідношення ринкової вартості та ціни продажу майна.
Участь у створенні прибутку компанії	Частка розподіленого прибутку, пропорційна до частки, яка належить державі в капіталі підприємства, від отримання якої вона відмовляється, складає повний обсяг державної допомоги.
Надання кредитів на пільгових умовах	Елемент державної допомоги: співвідношення між вартістю кредиту (відсотками), розрахованою за базовою відсотковою ставкою та більш вигідною відсотковою ставкою за весь строк надання кредиту на основі його поточної вартості.
Кредити суб'єктам господарювання, які перебувають у скрутному становищі	Елемент державної допомоги за кредитами для (реструктуризації) суб'єктів господарювання, які перебувають у скрутному становищі та не можуть отримати кредити на ринку, розраховується як 20% вартості кредиту, незалежно від виплати кредиту на ринкових або менш вигідних умовах.
Гарантії	Співвідношення між ринковою ціною гарантії та нижчою вартістю державної гарантії. Елемент державної допомоги розраховується на основі гарантованої суми боргу та базової відсоткової ставки.
Анулювання виплат за гарантіями	Повна сума виплат за зобов'язаннями, покритими гарантією.
Усі інші форми	Розрахунковий розмір державної допомоги (наприклад, податкова заборгованість)

**ЗМІНИ,
що вносяться до Регламенту Кабінету Міністрів України**

1. § 32 Глави 2 «Процедура підготовки» доповнити новим пунктом 3¹ такого змісту:

«3¹. Проекти актів Кабінету Міністрів України, які передбачають надання державної допомоги суб'єктам господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів в будь-якій формі, готуються з урахуванням вимог Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання.».

2. Перше речення абзацу першого підпункту 1 пункту 1 § 50 після слів «у тому числі зазначається про наявність або відсутність впливу реалізації акта на ринок праці» доповнити словами «та чи передбачає акт надання державної допомоги суб'єктам господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів в будь-якій формі.».

3. § 50 доповнити новим пунктом 3¹ такого змісту:

«3¹. До проекту акта Кабінету Міністрів, який передбачає надання державної допомоги суб'єктам господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів в будь-якій формі, додається копія рішення Антимонопольного комітету України, прийнятого відповідно до пунктів 1, 2 частини шостої статті 10 або пунктів 1 – 3 частини сьомої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (крім випадків, передбачених частиною третьою статті 9 зазначеного Закону).».

4. Додаток 4 до пункту 1 § 50 доповнити новим пунктом 10² такого змісту:
«10². Вплив державної допомоги суб'єктам господарювання на конкуренцію.

Зазначається, чи передбачає акт надання державної допомоги суб'єктам господарювання.

Якщо проект акту Кабінету Міністрів передбачає надання державної допомоги суб'єктам господарювання, наводиться обґрунтування необхідності надання державної допомоги, а також підстави для визнання її допустимою згідно з Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», а також обґрунтування відповідності проекту акта Кабінету Міністрів вимогам Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».